

СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради
МОЦНПВТК УМ
від 12 вересня 2023 р.
протокол № 2

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ від 12 вересня 2023 р. № 65-О
директор МОЦНПВТК УМ

Тетяна АНДРІЙЧУК

Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в МОЦНПВТК УМ та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування)

I. Загальні положення

1. Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в МОЦНПВТК УМ та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування) (далі – Порядок реагування) розроблений у відповідності до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», наказу Міністерства освіти і науки України «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти».

2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:

- булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого;
- кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
- потерпілий (жертва, мішень булінгу) – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);
- спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);
- сторони булінгу (цькування) – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про соціальні послуги», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

3. До булінгу (цькування) в МОЦНПВТК УМ належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу (або інших закладів освіти,

на базі яких працюють гуртки) та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами тощо) та (або) за межами МОЦНПВТК УМ під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу, й інших освітніх заходів, що організуються за згодою директора МОЦНПВТК УМ, у тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

III. Застосування заходів виховного впливу у випадку підтвердження факту булінгу (цькування)

1. У разі підтвердження факту вчинення булінгу (цькування), за результатами розслідування та висновків комісії, яка кваліфікувала випадок не як одноразовий конфлікт чи сварку, тобто встановила, що відповідні дії носять систематичний характер, директор МОЦНПВТК УМ:

- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України (та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування).

2. Комісія розробляє рекомендації для педагогічних працівників щодо освітньої діяльності з вихованцями, причетними до булінгу (цькування), їх батьками (особами, що їх замінюють) та заходи виховного впливу і стабілізації психологічного клімату у колективі (далі – заходи виховного впливу). Зокрема визначає:

- мету, конкретні завдання, зміст, методи та форми заходів виховного впливу;
- критерії визначення співвідношення між запланованими та отриманими результатами заходів виховного впливу.

Моніторинг ефективності застосування заходів виховного впливу до сторін булінгу (цькування) та необхідність їх коригування визначає комісія на черговому засіданні.

3. Заходи до сторін булінгу (цькування) в МОЦНПВТК УМ застосовуються з метою:

- відновлення та нормалізації відносин між сторонами булінгу (цькування) після відповідного випадку;
- недопущення повторення випадку булінгу (цькування) між сторонами булінгу (цькування);
- загальної превенції випадків булінгу (цькування) у закладі.

4. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними працівниками МОЦНПВТК УМ, фахівцями служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді із залученням необхідних фахівців із надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги, в тому числі територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України та інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування).

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти під час реалізації заходів виховного впливу діють в межах повноважень, передбачених законодавством та цим Порядком.

5. Практичний психолог у межах своїх посадових обов'язків здійснює:

- діагностику рівня психологічної безпеки та аналіз її динаміки;
- розробку програми реабілітації для потерпілого (жертви) та її реалізацію із залученням батьків або інших законних представників малолітньої або неповнолітньої особи;
- розробку корекційної програми для кривдника (булера) та її реалізацію із залученням батьків або інших законних представників малолітньої або неповнолітньої особи;
- консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу;
- розробку профілактичних заходів.

6. Педагогічні працівники, які працюють з творчим об'єднанням, у якому зафіксовано випадок булінгу (цькування), забезпечують:

- виконання рекомендації комісії щодо доцільних методів навчання та організації роботи з вихованцями, причетними до булінгу (цькування) та їхніми батьками (законними представниками);
- дотримання правил поведінки учасниками освітнього процесу в МОЦНПВТК УМ, визначених Статутом закладу, законодавством;
- виробляють спільно з здобувачами освіти правила взаємодії творчого об'єднання чи групи під час освітнього процесу.

7. Батьки здобувачів освіти (законні представники) зобов'язані виконувати рішення та рекомендації комісії.

Відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)

1. Відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» (зі змінами), дитина, яка вчинила булінг (цькування) учасника освітнього процесу підлягає взяттю на профілактичний облік з метою здійснення заходів індивідуальної профілактики поліцейськими підрозділами ювенальної превенції. Підставою для зняття з профілактичного обліку є відсутність випадків вчинення булінгу (цькування) цією особою впродовж року після останнього такого факту.

2. Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

«Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого,

- тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення,
- тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років,
- тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років,
- тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу

- тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку».